Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

POSŁANIEC

DIECEZJALNEGO INSTYTUTU AKCJI KATOLICKIEJ

„Akcja katolicka jest udziałem świeckich w apostolstwie hierarchicznem Kościoła Katolickiego dla obrony zasad religijnych i moralnych, oraz dla rozwoju zdrowej i pożytecznej akcji społecznej pod kierownictwem hierarchji kościelnej, niezależnie i ponad wszystkie partje polityczne, celem odnowienia życia katolickiego w rodzinie i społeczeństwie". (Pius XI).

TARNÓW — PLAC KATEDRALNY L. 6.

Nr. 12 GRUDZIEŃ R. 1934

TREŚĆ:

POSŁANIEC

DIECEZJALNEGO INSTYTUTU AKCJI KATOLICKIEJ

Abonament roczny 3 Zł z przesyłką	TARNÓW, PLAC KATEDRALNY L. 6	P. K. O. Nr. 414.329 Telefon Nr. 110

Nr. 12 Grudzień Rok II

NIECH BĘDZIE POCHWALONY JEZUS CHRYSTUS!

Niepokalana!

Niepokalana — Matka Kochana!
Z gwiazd Jej korona, na skroń włożona,
Księżyc swe rogi schylił pod nogi,
Złotem promieni szata się mieni,
Panna przeczysta — cudna lilija
Niepokalana — Zdrowaś Marja!...

O! Najśliczniejsza Niebios Królowo,
Pod Twą obronę weź nas nanowo,
Polska Królestwem Twojem — Marjo,
Tyś Panią naszą — śliczna lilijo —
W jasnościach zorzy cała skąpana
Królowa Polski — Niepokalana!...

Złącz nas węzłami bratniej miłości,
Umocnij siłą zgody — jedności,
Broń nas od grzechu wszelkiego skazy,
Naucz pokory — Panno bez zmazy
Tyś Najśliczniejsza, z Dziewic wybrana
Bogarodzica — Niepokalana!...

Daj silną wiarę, zlej łask Twych zdroje,
Na Naród polski — na dzieci Twoje,
Odnów w nas serca — niech znów jaśnieją,
Boga miłością — Nieba nadzieją,
Jutrzenko jasna — Gwiazdo świetlana
Królowo Polski — Niepokalana!...

Wzbudź cnoty Ojców — o słodka Pani,
My Twoi słudzy — Twoi poddani,
W wolnej Ojczyźnie — niech — jak przed wieki,
Doznamy zawsze Twojej opieki,
O! Pani nasza, Matko Kochana
Polski Królowo — Niepokalana!...

MARJA STUDNICKA

Wszystkim naszym Czcigodnym i Zacnym Przyjaciołom i Dobrodziejom — Tym, którzy nam w trudnościach śpieszą z życzliwą radą i pomocą — krzepią nas serdecznem słowem i okazują czynnie przyjaźń — wszystkim Zarządom Parafjalnej Akcji Katolickiej oraz wszystkim oddziałom Katolickich Stowarzyszeń ślemy na uroczystości Bożego Narodzenia najserdeczniejsze życzenia:

„Wesołych Świąt”

Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej

I. Dział sprawozdawczy.

1. II Zjazd P. T. Księży Instruktorów dekanalnych.

Dnia 6 listopada b. r. odbył się w Tarnowie Kurs-Konferencja P. T. Przewielebnych Księży Instruktorów Dekanalnych Akcji Katolickiej. Prócz Księży Instruktorów przybyli na kurs również Księża Dziekani. Nabożeństwo w kaplicy Sem. Duch. o godz. 8-mej odprawił JE. Ks. Biskup Sufragan, Asystent Diecezjalny A. K. O godzinie 9-tej rozpoczęły się obrady, które zasadniczo były poświęcone dwom sprawom: problemowi wsi i prowadzeniu Stowarzyszeń dorosłych. Wygłoszono następujące referaty: 1) Niedomagania życia katolickiego na wsi i środki zaradcze — Ks. Kan. Franc. Habas. 2) Praca kapłana w Kat. Stow. Kobiet — Ks. Prałat K. Mazur. 3) Zakładanie i prowadzenie Kat. Stow. Mężów, — Ks. Kan. Al. Rogóż. 4) Aktualne zagadnienia A. K. — JE. Ks. Biskup Sufragan. Z treścią obrad zaznajomią Przew. Ks. Instruktorzy Ks. Asystentów w dekanatach i Zarządy Parafjalnej Akcji Katolickiej. Na szczególną uwagę i podkreślenie zasługuje rezolucja odnośnie do życia katolickiego na wsi. Ponieważ ona dopomoże zarządom P. A. K. do ułożenia roztropnego planu pracy, zamieszczamy ją w całości:

Rezolucja

z referatu pt. „Niedomagania życia katol. na wsi i środki zaradcze".

I. Zebrani na II Zjeździe Ks. Instruktorzy dekanalni A. K. stwierdzają, że wieś i liczebnie i jakościowo, to twierdza Katolicyzmu i zdrowego ducha dla całego społeczeństwa i dlatego uznają za szczególniejszy obowiązek dla A. K. zaopiekowanie się ludem wiejskim, podniesienie i ugruntowanie go duchowo i moralnie.

II. Ponieważ ta twierdza i ten zdrowy pień życia katolickiego w ostatnich dziesiątkach lat, a zwłaszcza w latach ostatnich stał się szczególniejszym przedmiotem ataków indyferentyzmu, niewiary, ateizmu i komunizmu, które to ataki przybierają charakter generalnej ofenzywy na wieś, Ks. Instruktorzy uznają mobilizację wszystkich sił katolickich w czterech zasadniczych stowarzyszeniach katolickich, za obowiązek niecierpiący zwłoki: obowiązek ten winien być spełniony z całą sumiennością, ofiarnością i poświęceniem przez wszystkich, wszak „ci, co nic nie działają, grzeszą ciężko zaniedbaniem" (Pius XI z dnia 29/IX 1927. Civ. Nr. 74).

III. Za główne przyczyny niedomagań życia katolickiego Ks. Instruktorzy uznają a) brak uświadomienia religijnego, b) brak gruntowniejszej znajomości katechizmu, c) laicyzację przez szkołę i oświatę pozaszkolną, d) prasową propagandę bezbożnictwa, e) rozpolitykowanie, f) niski stan kulturalny i pod względem materjalnym i duchowym, g) wybujały indywidualizm, rozkołysany agitacją różnorodną ostatnich czasów, h) uprzedzenie, niechęć a nawet nienawiść do księży — i niedostateczną znajomość wsi i płynące stąd brąki w traktowaniu jej mieszkańców, właściwości charakteru, j) pojmowanie życia katolickiego jako formułkę bez treści.

IV. Jako środki zaradcze uznają: a) spotęgowanie nauczania katechetycznego, przez rozszerzenie i pogłębienie znajomości całego katechizmu odpowiednio do wymogów czasów obecnych (kwadranse ewang., ulotki na temat prawdy religijnych, b) propagandę prasową, c) chłopskie kazania stanowe i ulotki, — d) krzewienie katolickiego zwyczaju ludowego, zachowując i pielęgnując to, co jak przez wieki tak i dzisiaj przyczynia się do pogłębienia i umiłowania Wiary św. i życia religijnego, e) poznanie dziejów parafji, diecezji, świętych i świątobliwych, a przynajmniej wybitnych katolików, którzy wyszli, czy działali na wsi.

2. Założenie Związku Księży Rekolekcjonistów.

Najlepszym środkiem do wychowania gorliwych członków Akcji Katolickiej, apostołów świeckich, są rekolekcje, a zwłaszcza rekolekcje zamknięte. By to dzieło uruchomić i jak nawcześniej w życie wprowadzić – powstał przy Diecezjalnym Instytucie Akcji Katolickiej zespół Księży Rekolekcjonistów, którzy raz lub więcej razy do roku przeprowadzą rekolekcje zamknięte dla członków Akcji Katolickiej. Narazie powołano do Związku następujących P. T. Księży: Ks. Dr. Jan Bochenek, Ks. Dr. Andrzej Cierniak, Ks. Dr. J. Piskorz, Ks. W. Wcisło, Ks. Jan Bach, Ks. Kopernicki, Ks. J. Drożdż, Ks. J. Stosur, Ks. Fr. Sierosławski, Ks. Stawarz T., Ks. J. Kurek, Ks. St. Motyka, Ks. P. Rajca, Ks. Al. Rogóż, Ks. E. Pykosz, Ks. Al. Rusin, Ks. St. Czerw, Ks. Wł. Lesiak, Ks. J. Barszcz, Ks. J, Zawada, Ks. K. Pękala, Ks. J. Nagórzański, Ks. J. Curyłło, Ks. Dr. Młodochowski, Ks. J. Rzepka, Ks. Fr. Drwal.

3. Kurs dla PT. Księży Rekolekcjonistów.

Diecezjalny Instutut Akcji Katolickiej, organizując zespół Księży Rekolekcjonistów dla udzielania rekolekcyj zamkniętych, urządził dla

nich w Tarnowie we czwartek 29 listopada br. w Sem. Duch. kurs, mający na celu przygotowanie ich do pracy rekolekcyjnej. Kurs rozpoczął się Mszą św., odprawioną w kaplicy Sem. Duch. przez JE. Ks. Biskupa Sufragana. W czasie obrad wygłoszono następujące referaty: *Znaczenie rekolekcyj zamkniętych*, Ks. Prałał K. Mazur — *Zalety dobrego rekolekcjonisty*, Ks. Dr. Jan Bochenek. — *Wskazania praktyczne dla rekolekcjonistów* — Ks. Karol Pękala. *Życie wewnętrzne rekolekcjonisty* — JE. Ks. Biskup Komar.

Po całodziennych obradach — rozjechali się Ks. Rekolekcjoniści w podniosłym nastroju, do głębi przejęci wielkością i ważnością zadania.

4. Odczyty dla inteligencji katolickiej.

Z inicjatywy JE. Najprzewielebniejszego Ks. Biskupa Ordynarjusza Diecezjalny Instytut A. K. zorganizował szereg odczytów dla katolickiej inteligencji miasta Tarnowa. Program ich na miesiąc grudzień jest następujący:

1/XII. Nauka katolicka o Sakramentach Świętych. 6/XII. Istota i dobra małżeństwa chrześcijańskiego. 12/XII. Błędne zapatrywania na istotę i dobra małżeństwa. 14/XII. Teorje eugeniczne w oświetleniu katolickiem. 15/XII. Świadome macierzyństwo. 20/XII. i 22/XII. O konieczności i istocie Akcji Katolickiej.

Pierwszą prelekcję — przy zapełnionej sali Kasy Oszczędności — wygłosił JE. Ks. Biskup Ordynarjusz Dr. Fr. Lisowski. Referat wywarł na słuchaczach głębokie wrażenie.

W dniach 1 i 2/XII wygłosił J. E. Ks. Biskup Dr. E. Komar referaty o Akcji Katolickiej dla inteligencji miasta Nowego Sącza.

II. Wskazania i zarządzenia.

1. II Tydzień Katolicko-Społeczny.

Diecezjalny Instytut przystępuje do zorganizowania II. Tygodnia Katolicko-społecznego, który będzie poświęcony przygotowaniu do pracy PP. Prezesów Zarządów Parafjalnej Akcji Katolickiej. Obrady będą połączone z rannemi i wieczornemi naukami rekolekcyjnemi i odbywać się będą w Internacie św. Józefa w Tarnowie, w terminie od 7—13 stycznia 1935 r. W związku z tem wydajemy szereg wskazań i zarządzeń, które prosimy przemyśleć i do nich się dostosować dla dobra sprawy.

a) W II. Tygodniu Katolicko-społecznym obowiązani są wziąć udział PP. Prezesi P. A. K. lub w razie przeszkody ich zastępcy. Byłaby szkoda duża dla rozpoczynającej się naszej pracy, gdyby PP. Prezesi nie skorzystali z kursu i nie wzięli w nim udziału.

b) Najtrudniejszą kwestję mieszkania i utrzymania rozstrzygnęliśmy w ten sposób:

1. W Internacie będą przygotowane mieszkania wspólne i wspól-

ne sypialnie (około 15 łóżek w sali). Uczestnik otrzyma łóżko z siennikiem, lecz pościel musi ze sobą przywieźć. Koszt mieszkania dobrze opalonego i utrzymania w Internacie za cały okres kursu wyniesie 15 Zł od osoby. Zatem bardzo tanio.

2. Gdyby ktoś z uczestników reflektował na osobny pokój — to może zamówić go za pośrednictwem Instytutu w miejscowym hotelu „Bristol" po cenie przystępnej. Utrzymanie może otrzymać w miejskich restauracjach. Wszelako w takim razie pobyt na kursie w Tarnowie będzie kosztował więcej.

3. Mogą też uczestnicy kursu zamieszkać u znajomych w Tarnowie; tylko niech to zaznaczą w zgłoszeniach.

4. Kurs sam jest bezpłatny; uczestników kosztować będzie tylko mieszkanie i utrzymanie.

c) Program kursu obejmie przed południem 4 godziny wykładów, po południu 3 godziny; ponadto zwiedzą PP. Prezesi biura Instytutu i w miarę możności wezmą udział w zebraniach miejscowych Katolickich Stowarzyszeń. Kurs będzie b. pracowity.

d) Zgłoszenia należy nadsyłać wcześnie ze zrozumiałych względów; ostateczny termin zgłoszeń ustalony na 31 grudnia br. Prosimy zatem o rychłe zgłoszenia.

e) Program kursu obejmuje całokształt pracy katolickiej w parafji według metod nowoczesnych; każdy P. Prezes winien doskonale orjentować się w technice pracy i zadaniach Parafjalnej Akcji Katolickiej; ponadto winien dobrze znać ideologję i program pracy Katolickiego Stowarzyszenia Mężów i Kobiet, młodzieży męskiej i żeńskiej. Winien również być obznajomiony z akcją charytatywną itp. zagadnieniami, które ściśle wiążą się z Akcją Katolicką. Dlatego dla każdego P. Prezesa, pragnącego jak najlepiej spełnić swe wielkie a odpowiedzialne przytem zadanie — odbycie takiego kursu jest rzeczą konieczną i nieodzowną.

Diecezjalny Instytut Akcji Katolickiej, przygotowując z wielkim nakładem sił i kosztów II. Tydzień Katolicko-społeczny, apeluje b. gorąco do wszystkich, którzy są zainteresowani w tej sprawie — do udzielenia mu pomocy przez wydatną propagandę kursu.

2. Rekolekcje zamknięte.

Po założeniu Związku Ks. Rekolekcjonistów i po przeprowadzeniu specjalnego dla nich kursu — Diecezjalny Instytut przystępuje do szerokiego urzeczywistnienia dzieła rekolekcji zamkniętych. Wszelako, ponieważ ta rzecz jest nowa — ponieważ jest związana z kosztami — dlatego bardzo wydatna pomoc jest tu konieczna i ze strony Przewielebnych Księży Asystentów i ze strony P. T. Prezesów P. A. K. Dzieło to wielkie tylko wspólnym, ogromnym wysiłkiem można urzeczywistnić. Specjalnie prosimy o tę pomoc Przew. Księży

Instruktorów dekanalnych, przypominając im uchwaloną na II-gim Zjeździe rezolucję:

„Rekolekcje zamknięte dla prezesów P. A. K. i członków Kierownictw Katolickich Stowarzyszeń w parafji — naczelny punkt programu działalności Diecezjalnego Instytutu Akcji Katolickiej w Tarnowie — będą przedmiotem szczególnego poparcia Księży Instruktorów i ich troski, by z tego dzieła korzystała jak największa ilość członków A. K.

Podajemy program rekolekcyj zamkniętych na najbliższe miesiące.

Plan rekolekcyj zam. dla członków Kat. Stow Mężów:

Termin	Miejscowość	Rekolekcjonista	Dom rekolekcyjny
8—12 stycznia 1935	Mielec	Ks. Fr. Sierosławski	Bursa gimn.
8—12 stycznia 1935	Dębica	Ks. St. Czerw.	Bursa gimn.
8—12 stycznia 1935	Bochnia	Ks. Dr. J. Piskorz	Bursa gimn.
5—9 lutego 1935	Rytro	Ks. J. Nagórzański	Willa „Świtezianka" PP. Pawlików
6—9 lutego 1925	Szczawnica	Ks. B. Dziedziak	Willa
5—9 lutego 1925	Sędziszów	Ks. E. Pykosz	Klasztor OO. Kapucynów
5—9 lutego 1935	Biecz	Ks. J. Kurek	Klasztor OO. Reformatów

Plan rekolekcyj zam. dla członkiń Kat. Stow. Kobiet:

Termin	Miejscowość	Rekolekcjonista	Dom Rekolekcyjny
8—12 stycznia 1935	Tarnów	Ks. Al. Rusin	Klasztor SS. Urszulanek
15—18 stycznia 1934	Biała Niżna	Ks. Wal. Wcisło	Klasztor SS. Dominikanek
22—26 stycznia 1935	Rytro	Ks. T. Stawarz	Willa PP. Pawlików „Świtezianka"
22—26 stycznia 1935	Jazowsko	Ks. P. Rajca	Willa p. Golonki w Kadczy
12—16 lutego 1935	Szczawnica	Ks. J. Drożdż	Willa

Plan rekolekcyj zam. dla członkiń Kat. Stow. Młodzieży Żeńskiej:

Termin	Miejscowość	Rekolekcjonista	Dom rekolekcyjny
2—6 stycznia 1935	Tarnów	Ks. Dr. J. Bochenek	Klasztor SS. Urszulanek
2—6 stycznia 1935	Tuchów	Ks. J. Barszcz	Ochronka
8—12 stycznia 1935	Biała Niżna	Ks. Fr. Drwal	Klasztor SS. Dominikanek
5—9 lutego 1935	Dębica	Ks. Al. Rogóż	Klasztor SS. Służebniczek
12—16 lutego 1935	Dębica	Ks. St. Motyka	„ „
5—9 marca 1935	Jazowsko	Ks. J. Stosur	Willa p. Golonki

UWAGA: Wszelkich informacyj bardziej szczegółowych udzielą członkom stowarzyszeń odnośne Sekretarjaty w Tarnowie. Wyślą one do oddziałów w tej sprawie specjalne pisma. Diecezjalny Instytut przedstawiając plan rekolekcyj zamkniętych, apeluje do wszystkich Zarządów Parafjalnej Akcji Katolickiej o zainteresowanie się tą doniosłą sprawą i o jaknajszerszą propagandę rekolekcyj zamkniętych.

Plan rekolekcyj zamkniętych dla członków Kat. Stow. Młodzieży Męskiej poda okólnik K. S. M. m. „Młody Polak".

3. Święto Rodziny.

W przyszłym roku przypada uroczystość św. Rodziny dnia 13 stycznia. Uroczystość ta kościelna winna być również świętem rodzin chrześcijańskich. „Szczególnie podkreślać należy uroczystość św. Rodziny zamiast dotychczasowego święta Matki — pisze X. Kardynał Hlond. — Matka bowiem w całej swej godności i powadze występuje na łonie rodziny chrześcijańskiej, nie rozbitej i przez zarazę bolszewicką nie sponiewieranej". Zarząd P. A. K. niech dołoży starań, by ten dzień obchodzono uroczyście w parafji. Pożądaną rzeczą byłoby, prócz nabożeństwa w kościele, urządzenie uroczystej Akademji — względnie zebrania towarzyskiego wszystkich Stowarzyszeń katolickich — tak dorosłych, jak i młodzieży.

4. Obowiązkowe referaty.

Zamieszczone w niniejszym numerze referaty wyzyskają Katolickie Stowarzyszenia w parafji na swych zebraniach. Referat p. t.: „O katolicki charakter naszego życia społecznego" — wygłosić należy na zebraniach plenarnych, a referat: „Jak organizować pracę oddziałów w parafji" — omówić na posiedzeniu P. A. K. i na posiedzeniach kierownictw Katolickich Stowarzyszeń.

5. Prenumerata „Posłańca D. I. A. K.“

Prócz Zarządów Parafjalnej Akcji Katolickiej, winny prenumerować okólnik Instytutu pt.: „Posłaniec D. I. A. K.“ oddziały Katolickiego Stowarzyszenia Mężów i Kobiet, gdyż w nim znajdują się specjalne działy, przeznaczone dla K. S. M. i K. S. K. Dlatego od dnia 1 stycznia 1935 r. będziemy wysyłać wszystkim oddziałom K. S. M. i K. S. K. „Posłańca D. I. A. K.“. Również polecamy prenumeratę „Posłańca“ oddziałom Kat. Stow. młodzieży męskiej i żeńskiej.

Wykłady i pogadanki

Dr. M. Suwada

O katolicki charakter naszego życia społecznego.

Kto choćby pobieżnie przyjrzy się jakiejkolwiek dziedzinie współczesnego życia, zwłaszcza warstwy t. zw. inteligencji, ten z łatwością spostrzeże jego znamienny objaw: oto wszędzie pomija się, lekceważy jednostkę, a uznaje się i ceni jedynie organizacje: związki, stowarzyszenia, koła, sekcje, zespoły, grupy. Człowiek nabiera niejako ważkości i znaczenia dopiero z chwilą otrzymania legitymacyj członkowskich. Organizacje przedewszystkiem mają dziś stanowczy głos i wpływ w kształtowaniu życia.

Prawie każdego w środowisku miejskiem, urzędniczem obejmuje ta więź organizacyjna. Przeróżne hasła, programy, ideologje, społeczne, naukowe, zawodowe, gospodarcze zabiegają nam drogę, wzywają, przekonywują, zapraszają, byśmy zgodzili się pod niemi umieścić swój podpis. Zwykle zgoda nasza jest ochotna, jest wyrazem naszych wewnętrznych, szerszych przekonań. Łączy nas bowiem z drugimi poczucie solidarności zawodowej i wspólnota potrzeb i interesów, podobieństwo wysiłków i celów. W ten sposób siły swoje zwielokratniamy, scalamy, w przekonaniach swych i dążeniach wzajemnie się utwierdzamy, krzepniemy, tworząc niejako jedną zbiorową wolę i myśl. A z taką się dziś przedewszystkiem liczą, taką się szanuje, taka rządzi i zwycięża.

W tej słusznej trosce o nasze interesy i potrzeby, o zapewnienie naszym przekonaniom należnej siły i wpływu, w tej gonitwie z jednego posiedzenia na drugie, w natłoku statutów, referatów, rezolucyj, w gorączkowym nieraz bezładzie zdań, dyskusyj, głosowań i roztrząsań małych i wielkich, ważnych i błahych zagadnień i spraw, nie znaleźliśmy jakoś dotąd miejsca i czasu na głębsze poznanie, rozważenie, ugruntowanie w sobie najważniejszych zasad i obowiązków życia: religijnych i moralnych. Nie urządzaliśmy religijnych zebrań i posiedzień, nie wygłaszaliśmy ani nie słuchali wykładów i rozpraw o katolickim poglądzie na świat, o katolickiej filozofji życia i kultury. Obce nam były i są wysiłki, by na tych religijnych, katolickich podstawach opierać i kształtować wszelką naszą działalność naukową, artystyczną, społeczną, gospodarczą.

Czy może takie o religijnym charakterze Stowarzyszenia i zebrania są zbyteczne? Czy może występując w rozlicznych związkach

i zrzeszeniach, działając w różnych kierunkach, i bez tego zawsze i wszędzie podkreślaliśmy nasze przekonania katolickie, nie tworząc osobnych katolickich związków, stale jednak wymagaliśmy, by zasad nauki i spraw naszej wiary, kościoła, przestrzegano i szanowano? Niestety, o ile w naszem prywatnem życiu staramy się jeszcze w pewnej mierze podtrzymać wiarę, jeśli żywotne, szczere, widoczne są jej objawy w naszem życiu domowem, to całkowicie one bledną i znikają w naszej publicznej działalności, w urzędzie, biurze, kasynie, towarzystwie, rozrywce. Wszędzie jaknajskrupulatniej unikamy wszelkich wystąpień, podkreśleń, wyrazów, w którychby się zaznaczyło nasze religijne stanowisko czy zdanie.

Wiarę zamyka się wygodnie w tajnikach swego serduszka, pozwalając się jej wyrazić jedynie w skrytym szepcie modlitwy wieczornej, w ciemnem zaciszu świątyni, czasem tylko w szczerem wzruszeniu przy rodzinnym obchodzie świąt i uroczystości.

Religijność mamy tylko na taki jednostkowy, nasz własny, rzadziej rodzinny użytek. O społecznych wartościach, obowiązkach i zadaniach naszej wiary nic słyszeć nie chcemy. Nawet się wyraźnie przeciwko jakiemukolwiek poruszeniu tych spraw zastrzegamy. Dowodem, choćby statuty świeckich organizacyj; wszystkie one posiadają jedną wspólną cechę — bezwyznaniowość. Tę się zaraz w pierwszych artykułach uwydatnia. Stale tam występują takie określenia: „niezależnie od stanu, wieku, *wyznania*"..., „bez względu na zawód, wykształcenie, *wyznanie*"... Stąd wszystkie one są nietylko apolityczne, lecz również areligijne, bezwyznaniowe. To są określenia szablonowe, bez namysłu, gotowe się je tam umieszcza. Są widocznie trafne, odpowiednie, potrzebne. Istotnie są one tem smutniejszym, bo pewnym, wypróbowanym wykładnikiem kierunku ideowego, działalności, zainteresowań treści życia społecznych i innych organizacyj w obecnym czasie.

Tę samą cechę bezwyznaniowości noszą i inne przejawy naszego życia publicznego. Choć nie są ujęte w ramy statutów i stowarzyszeń i nie podkreślają jej w osobnym paragrafie, posiadają jednak swoje małozmienne formy, w których się ta cecha ujawnia. Trudno i zbytecznie dawać szczegółowy tu ich przegląd, wystarczy dla przykładu wziąć pod uwagę formy naszego życia towarzyskiego. Śledząc ich pochodzenie, zasięg, obecne „modne" odmiany, przekonujemy się, że takeśmy je wypróbowali, uwygodnili, wygładzili, że dziś w nich ani jednego rysu, ani śladu nie znaleźć, któryby świadczył, że służą one społeczeństwu, które się odznacza szczerą, serdeczną religijnością, społeczeństwa co nad podziw zapełnia świątynię w maju i październiku, rodzinom, w których domu płonie lampka przed obrazem Matki Boskiej Częstochowskiej, że obowiązują w kraju, — „gdzie pierwsze pokłony są jak odwieczne Chrystusa wyznanie: „Bądź pochwalony!" (Norwid). Formy i treść współczesnego życia towarzyskiego, przyjęć, powitań, zabaw, rozrywek, rozmów, „herbatek, wieczorków" — nietylko wśród sfery wyższej, ale i niższych warstw, w małych i wielkich środowiskach miejskich, zostały całkowicie odchrześcijanione, nie posiadają żadnego charakterystycznego zabarwienia wyznaniowego. Od „dzieńdobry" do „dobranoc"! nie spotkamy nic, czegoby z zadowoleniem nie przyjął zarówno protestant, jak izraelita, czy wolnomyślny bezwyznaniowiec.

Podobnie jak w działalności organizacyjnej, życiu społecznem, towarzyskiem, zbladły, wypłowiały, zanikły wszelkie wybitniejsze

barwy i rysy wyznaniowe, w nauce, prasie, literaturze, teatrze. Zamiast całej naszej kulturze nadać pełny. zdecydowany wyrazisty charakter katolicki, coraz zawzięciej wycieramy z niej i usuwamy znamiona religijne.

A już najbardziej zadziwiające w tem to, że mimo wszystko, chcemy być katolikami i za takich uchodzić. Metryka ślubu i dzieci, modlitwa może pospieszna ale codzienna, „dwunastka“ w niedzielę postny obiad w piątek, majówka i kolędy, rekolekcje i spowiedź wielkanocna, odraza do protestantyzmu, trwoga przed ateizmem — to chyba niedwuznaczne dowody naszej wiary. A jednak, tamto wszystko również jest prawdziwe. I stąd taki bezkształtny, bezstylowy, bezwyznaniowy nasz katolicyzm.

Jak usunąć tę jego połowiczność, tę jałowość w życiu społecznem? W jaki sposób znieść tę dziwaczną, rażącą różnicę, jaka zachodzi między naszem subjektywnem, szczerem przywiązaniem do wiary i Kościoła, a światem kultury, w jakim żyjemy i który sami tworzymy i podtrzymujemy? Bo czas już chyba najwyższy skończyć z tą religijną bezbarwnością, z tą bezstylowością wyznaniową, jaka się rozwielmożniła w całem naszem życiu kulturalnem, umysłowem, literackiem, towarzyskiem, społecznem... Czas nadać naszym najgłębszym przekonaniom i najświętszym uczuciom należny, godny, męski wyraz! Czas, żeby nie pieniądz, interesy, sporty, filmy, przeróżne rekordy, ale Bóg, Chrystus, Kościół, jego potrzebny, dążenia, idea zwycięstwa dobra rozpłomieniały nam serca i uskrzydlały myśli!

By to osiągnąć, nie wystarczy samemu posiadać żywą świadomość religijną, ograniczyć się do uświęcenia własnej tylko duszy, do osobistego moralnego doskonalenia się. Aktywność religijna musi się koniecznie objawiać również nazewnątrz, objąć wszystkie nasze stosunki z bliźnimi, wpłynąć na życie społeczne, zawodowe, towarzyskie, publiczne. Natężenie, czujność, gotowość do czynu, odwaga, dynamika winny cechować naszą wiarę.

Następnie, jeśli chcemy naszym katolickim przekonaniom i uczuciom zapewnić należyty, skuteczny wpływ na życie współczesne, odrodzić, uduchowić je, idealizmem religijnym nasycić, nasłonecznić, nadać mu formy i kierunek zgodny z naszemi najgorętszemi pragnieniami i umiłowaniami, musimy się złączyć, zespolić, zorganizować i dopiero w zwartych szeregach, pod pewnem i nieomylnem kierownictwem zgodnie, planowo, wytrwale, po katolicku działać.

Na szczęście posiadamy już dziś wszelkie warunki, by taką katolicką społeczną, kulturalną działalność rozpocząć, prowadzić, rozwinąć. Mamy my świeccy katolicy — swoją wielką i świętą ideę „królewskiego kapłaństwa“. Otwarty dla nas czynny udział w apostolstwie hierarchicznem Kościoła katolickiego, wiadome miejsce i czas naszych katolickich zebrań, posiedzeń, obrad, wykładów, dyskusyj. Rozrasta się, utwierdza, pogłębia Akcja Katolicka. W niej się skupia obecnie i potężnieje ten dalekosiężny, nowoczesny ruch religijny, którego rozmiarów i skutków dziś objąć i ocenić nie jesteśmy wstanie, bo obliczony on jest nie na jedno pokolenie i nie na jeden wiek. W jej programach, dążeniach, działalności, żywotność, wzniosłość i piękno ideałów katolickich w nowem, wspaniałem świetle objawia się światu. W Akcji Katolickiej występuje nowy, najbardziej twórczy i zbawienny czynnik, kształtujący duchowe oblicze współczesnego świata i czasów, które nadchodzą. Dlatego też najpierwszym obowiązkiem wszystkich

katolików, nas zwłaszcza wykształconych, których wiara żywa i do czynu ochotna, jest zgłosić się do Akcji Katolickiej, wstąpić i pracować w szeregach tego nowoczesnego rycerstwa chrześcijańskiego, które z hasłem „W Chrystusie Odkupienie — W Chrystusie Odrodzenie“ wyrusza w świat, by przywrócić Zbawicielowi panowanie nad nim, oddać mu w całkowite, niepodzielne władanie całą jego kulturę, rozszerzyć i utrwalić Jego Królestwo Miłości i Pokoju.

W jaki sposób organizować pracę Oddziałów w parafji.

Ponieważ niektóre parafje znajdują się w kłopotliwem położeniu i nie wiedzą, w jaki sposób najracjonalniej zorganizować mężów, kobiety i młodzież, zamieszczamy niniejszy artykuł, który poda wskazania roztropnego ujęcia pracy Oddziałów pod względem organizacyjnym.

Zagadnienie organizacyjne pracy Oddziałów w parafjach jest dziś rzeczą ważną i ogromnie wszystkich interesującą. — Nie można jednak zwłaszcza w początkach pracy narzucać zdecydowanych metod czy sposobów pracy. — Życie bowiem samo okaże, które sposoby organizowania pracy są najbardziej odpowiednie i dają rzeczywiste wyniki i owocne rezultaty. Można jednak przeprowadzić pewien podział warunków pracy i uwzględnić szereg okoliczności, w jakich znajdują się pojedyncze parafje, w których organizowana ma być praca Oddziałów. Dalej podać można szereg możliwości oraz znanych a wypróbowanych sposobów organizowania pracy w Stowarzyszeniach. Ponadto można jeszcze uzasadnić, dlaczego tak organizowana praca może dać szereg oczekiwanych korzyści, o które nam przedewszystkiem musi chodzić.

Zanim jednak o tych możliwościach organizowania pracy będzie mowa, trzeba sobie trzy rzeczy uprzytomnić.

I. Przedewszystkiem uwzględnić trzeba fakt, że Oddział ma w obecnej chwili do spełnienia ważną rolę: *wychować wykształcić i wyrobić swych członków na świadomych. konsekwentnych i samodzielnych apostołów świeckich.* Żąda tego od Oddziału idea Akcji Katolickiej, by przez zbiorowe a zorganizowane apostolstwo świeckich katolików odnowić życie światowe na zasadach Chrystusowych. — Mając to na względzie, dążyć trzeba w pracy organizacyjnej do tego, by Odddziały jaknajgruntowniej a zarazem jak najprędzej rolę swoją spełniły.

II. Następnie pracę każdego Oddziału w parafji cechować musi **planowość i jednolitość.** Takie jej ujęcie gwarantować będzie zwartość i sprawność organizacyjną, umożliwi kontrolę. — Bez tej bowiem kontroli moralnej i formalnej mogłyby się wkraść do pracy niepożądane objawy organizacyjne, a także niedomagania ideowe. W takich warunkach praca poszłaby na manowce.

III. Nakoniec usprawniając działalność Oddziału *unikać trzeba w tej pracy organizacyjnej przeciążania zebraniami o charakterze formalnym zwłaszcza w ośrodkach wiejskich.* — Odległości i drogi często uciążliwe, zbyt dużo wymagają ofiar i wysiłków ze strony członków; opanowuje ich wtedy zniechęcenie dla sprawy.

Te trzy uwagi mają być miernikiem i kryterjum przy prowadzepracy w Oddziale. Po ich zaznaczeniu' przedstawić będzie można warunki pracy i jej organizowania.

1. **Warunki pracy:** Na te warunki pracy Oddziału złoży się a) te-

ren pracy, b) członkowie ich i zainteresowanie oraz c) okoliczności towarzyszące pracy w tych warunkach.

a) *Terenem pracy* Oddziału będzie parafja miejska i parafja wiejska. — Parafji wielkomiejskiej w naszej diecezji niema, ale mamy parafje miejskie, połączone z gminami wiejskiemi. Parafje wiejskie tworzą dwa rodzaje parafij: parafję wiejską złożoną z kilku dużych gmin daleko rozrzuconych i położonych zdala od kościoła parafjalnego i parafję wiejską małą, na którą składa się jedna gmina lub kilka mniejszych ale blisko położonych.

b) Jeśli chodzi o *członków* — to Oddział może mieć albo jednolity element wiejski albo mieszany, występujący w parafjach miejskich. Musi więc Oddział w pracy organizacyjnej to brać pod uwagę i tak metodę pracy dobierać, by zostały w nim uwzględnione i potrzeby i zainteresowania poszczególnego elementu członków, występującego na jego terenie.

c) Oddział nakoniec będzie miał szereg trudności w tej pracy organizacyjnej i szereg objawów pomyślnych i to składa się na t. zw. okoliczności pracy. I tutaj trzeba sobie powiedzieć: pomyślność pracy zależy od wykorzystania dodatnich objawów a usunięcia trudności. Trzeba pamiętać o tem, że ludzie przychodzą z dobrą wolą i przejęciem nieraz bardzo głębokiem do naszej pracy i szukają w niej tego, czego świat im nie daje. Nic więc praktyczniejszego, jak to zjawisko wykorzystać dla wyrobienia w nich samodzielności organizacyjnej zarówno pod względem ideowym, jak i organizacyjnym. W ludziach złożone są całe zasoby zdolności społecznych, które tylko trzeba starać się wydobyć, a przez obudzanie w nich wiary w ich siłę i umiejętność, zdobyć ich ambicję dla pracy w imię wielkiej idei i sprawy. Akcja Katolicka przez swój charakter ułatwia ogromnie obudzenie się zdrowej, szlachetnej i pełnej godności ambicji organizacyjnej wśród członków. — Trzeba więc im zaufać i nie lękać się, że nie dadzą sobie rady, ale też i trzeba umiejętnie zorganizować pracę.

2. **Organizowanie pracy w parafji:** Wysiłki Oddziału zmierzać muszą do tego, by jego praca przyniosła jaknajpomyślniejsze wyniki. Dlatego to pamiętać trzeba, że zbyt wielka liczba członków jest przeszkodą w tej pracy, którą spełnić mają Oddziały. Unikać więc należy koniecznie „masowości". Mieszanie elementu miejskiego i wiejskiego jest ze szkodą obydwóch. Dążyć też trzeba do wyrobienia organizacyjnego jak największej liczby członków; osiąga się to wtedy, gdy wkłada się na nich t. zw. obowiązki organizacyjne. — Wynika ztąd jasno, że pożądanym jest podział pracy organizacyjnej w parafji, ale za tym podziałem pracy pójść będzie musiało usprawnienie organizacyjne i organizacyjna jednolitość. Zajmiemy się więc najpierw podziałem pracy organizacyjnej w parafji.

Parafja wiejska mała tego podziału niepotrzebuje: ma jeden Oddział mężów, jeden Oddział kobiet i po jednym Oddziale młodzieży. Każdy z nich odbywa bez większych trudności swoje zebrania plenarne (miesięczne) ma swoje kierownictwo, wskład którego wchodzą członkowie z każdej wioski np. po jednym. Kierownictwo odbywa raz w miesiącu zebranie swoje dla omówienia spraw organizacyjnych i ustala program każdego zebrania plenarnego.

Parafja wiejska duża licząca szereg gmin zorganizuje albo w każdej gminie Oddział mężów, Oddział kobiet i 2 Oddziały młodzieży albo połączy mężów. kobiety i młodzież z dwu lub trzech gmin, po-

łożonych blisko siebie, w pojedyncze Oddziały t. zn. stworzy dla tych gmin jeden Oddział mężów, jeden Oddział kobiet i po jednym Oddziale młodzieży. Każdemu Oddziałowi daje się tytuł czyli nazwę gminy, w której ten Oddział istnieje. Oddział łączy członków z kilku gmin nosi tytuł czyli nazwę gminy z danych gmin największej. — *Zebrania plenarne* każdy Oddział odbywa dla siebie i u siebie (łatwiej zyskać obecność wszystkich członków, a lokalem zebrania może być szkoła lub mieszkanie jednego z członków). *Zebranie Kierownictw* tych Oddziałów odbywają się wspólnie raz na miesiąc i to: Oddziały mężów danej parafji mają swoje zebranie kierownictwa, Oddziały kobiet swoje, Oddziały młodzieży męskiej swoje i Oddziały młodzieży żeńskiej swoje. — *Sprawność organizacyjną* będzie można mieć wtedy zapewnioną, jeśli na takiem zebraniu Kierownictwa danych Oddziałów, a głównie prezes (ka), sekreterz (rka) i skarbnik (czka), będą zobowiązani przy odnośnych punktach porządku zebrania dać krótkie ale dokładne sprawozdanie ze swych czynności organizacyjnynych. Np. odbywa się zebranie Kierownictw Oddziałów mężów w tej parafji. Omawiany jest np. punkt 4: Sprawozdanie z zebrań plenarnych odbytych w danym miesiącu. Otóż pokolei prezes każdego Oddziału winien odczytać choćby porządek danego zebrania plenarnego jego Oddziału. np. 6. Korespondencja. — Każdy sekretarz odczytuje listy odebrane i wysłane. np. 7. Sprawy kasowe. -- Każdy skarbnik przedstawia stan finansowy swego Oddziału (podobnie odbywać się winny zebrania Kierownictw Oddziału kobiet i t. d. *Jednclitość pracy organizacyjnej* Oddziałów w danej parafji zapewni ustalenie na wspólnych zebraniach kierownictw, o których to zebraniach powyżej była mowa, dokładnego porządku zebrań plenarnych Oddziałów i program zebrań zastępów (o zastępach mówić się będzie specjalnie). Nb. odbywa się zebranie Kierownictw Oddziału mężów. Omawiany jest np. 8 punkt porządku zebrania: program zebrań plenarnych w Oddziałach. Ustalono więc, że wszystkie Oddziały w danym miesiącu mają mieć referat taki i taki, ten sam temat dla kwadransa ewangelicznego i np. te same punkty katechizmu przy wykształceniu religijnem. Resztę punktów zebrania plenarnego zostawia się dowoli każdemu Oddziałowi, chyba że są sprawy znawu do jednolitego przeprowadzenia. — Pożądanem i wskazanem jest, by każde kierownictwo Oddziału odbywało swoje i u siebie zebranie, dla omówienia potrzeb Oddziału, ale zebrania te muszą być protokółowane i zawsze protokóły podpisane przez Ks. Asystenta oraz sprawozdania z nich krótkie składowe na wspólnym zebraniu Kierownictw danych Oddziałów.

Parafje miejskie tworzy Oddział miejski i jeden Oddział wiejski jeśli gminy podmiejskie są małe i blisko miasta położone. Jeśli gminy okoliczne są duże albo w każdej tworzy się Oddział albo łączy się po 2 lub 3 gminy okoliczne w jeden Oddział, podobnie jak w dużych parafjach wiejskich. Zebrania plenarne i zebrania Kierownictw odbywałyby się w podobny sposób jak to poprzednio było mówione. Dla wykazania wspólności idei łączności organizacyjnej nie należałoby Kierownictwo Oddziałów miejskich, do których należeć będzie i inteligencja, wydzielać z tych wspólnych zebrań Kierownictwo Oddziałów. Dążyć trzeba wszelkiemi siłami do tego, by każdy Oddział wiejski i miejski był samowystarczalny i starał się o to wszelkiemi siłami. (Konieczność wyrobienia ideowego i organizacyjnego tego wymaga).

Z tych rozwiązań można ustalić następujące wskazania dla pracy organizacyjnej.

1. W parafji miejskiej dużej i w parafji miejskiej, zebrania plenarne każdy Oddział odbywa oddzielnie. Zebrania Kierownictw Oddziałów odbywają się wspólne i temu wspólnemu zebraniu przewodniczą kolejno prezesi czy prezeski, sekretarze czy sekretarki i tak samo przebieg zebrania protokółują.

2. Do Zarządu Parafjalnej Akcji Katolickiej wchodzą wszyscy prezesi i wszystkie prezeski istniejących Oddziałów na terenie parafji. Sprawozdanie z zebrań na zebraniu wspólnem Kierownictw odnośnych Oddziałów podają prezesi i prezeski.

3. Każdy Oddział winien prowadzić swoją książkowość i prenumerować dla siebie „Posłańca D. I. A. K." i swoje czasopismo organizacyjne, wydawane przez jego centralę krajową, oraz zaoptrzyć się w referaty ze „Szkoły Czynu". Wtedy nie będzie trudności z materjałem na zebranie plenarne i ułatwi się zachowanie jednolitości pracy w parafji.

4. Uroczystości organizacyjne: Mężowie — Święto Najsłodszego Serca Pana Jezusa. Kobiety 25 marca, Młodzież Męska w niedzielę po 13 listopada, a Młodzież Żeńska w niedzielę po 8 września, gromadzą wszystkich członków Oddziałów danych a więc Mężów czy Kobiet czy Młodzieży na wspólnem uroczystem nabożeństwie, po którem powinien wyruszyć pochód choćby skromny do krzyża, kapliczki czy figury, gdzie dobrzeby było wygłosić okolicznościowe przemówienie i zaśpiewać wspólnie hymn A. K. — Akademje czy poranki w tym dniu organizują Oddziały u siebie, jeśli mają po temu warunki, aby rodziny członków danego Oddziału mogły brać liczny udział.

Każdy Oddział należy zarejestrować przez Diecezjalny Zarząd odnośnego Stowarzyszenia.

Artykuł niniejszy — jest artykułem dyskusyjnym, pragnie rzucić nieco światła i dać wskazówki racjonalnej pracy organizacyjnej Oddziałów. Dłuższy okres pracy i zdobywanie w niej doświadczenia nasunie i poda najracjonalniejszą metodę pracy organizacyjnej. Stąd też uwagi i spostrzeżenia pracowników i bezpośrednich obserwatorów życia organizacyjnego w tej kwestji na łamach naszego okólnika będą pożyteczne, wskazane i pożądane dla dobra sprawy.

W następnym artykule wyczerpana zostanie sprawa pracy każdego Oddziału ze szczególnem uwzględnieniem pracy zastępów, których rola w pracy organizacyjnej i dla osiągnięcia dobrych jej wyników i dla zdobycia rzeczywistych korzyści z niej przez członka, jest naprawdę doniosłą. Trzeba ją jednak należycie pojąć i pracy zastępów nadać odpowiednią formę i treść.

Katolickie Stowarz. Mężów

Społeczna wartość życia wewnętrznego.

Pierwszem stadjum pracy w K. S. M. musi być troska o wyrobienie wewnętrzne członków i chcąc podkreślić ważność tej pracy, przytaczamy uwagi O. J. Woronieckiego, zachęcając przytem oddziały K. S. M. o przeczytanie tych myśli i rozważenie ich na zebraniu plenarnem oraz o wyciągnięcie z rozważania praktycznych postanowień.

Wielki pedagog niemiecki Förster doskonale ujął w krótką formułkę znaczenie dzielnych jednostek dla społeczeństwa: „Życie społeczne zależy od wartości osobistej jednostek.“ I nie znaczy to, aby społeczeństwo potrzebowało tylko pewnej niewielkiej ilości jednostek o wysokiej wartości osobistej do kierowania jego nawą. Bynajmniej, prawdziwy jego rozwój i postęp zależy w wysokim stopniu od tego, czy te liczne zastępy pracowników zajmujących i najniższe szczeble machiny społecznej, mają też głęboko ugruntowane życie osobiste, czy też swoje ciche i szare obowiązki codzienne wypełniają z głębokich pobudek wewnętrznych, dających im spokój sumienia i owo wytrwanie wśród przeciwności życia

Życię wewnętrzne jest więc zagadnieniem w wysokiem stopniu społecznem i kto pracuje nad ugruntowaniem go i pogłębieniem w duszach, ten zaiste buduje życie społeczne na opoce.

Ma się rozumieć, że żaden system filozoficzny nie może zaspokoić potrzeb duszy i, że trwałą orjentację dać może życiu wewnętrznemu tylko taka doktryna, która prowadzi człowieka do Boga i uczy go, jak z Nim obcować, jak jego przykazaniami regulować swe postępowanie i jak, oczyszczając się coraz bardziej, jednocześnie coraz wyżej się do Niego wznosić.

Kto chce poznać katolicyzm nietylko z książek, albo z zewnętrznego zachowania jego przepisów, kto żyjąc nim w całej pełni, zechce jednocześnie przemyśleć głębiej jego treść doktrynalną, przed tym wkrótce otworzy się cudowna droga życia wewnętrznego i zobaczy on, że u jej krańca, jako meta, do której każdy dotrzeć może, stoi świętość. Świętość w tem, co jest w niej istotnego, a jednocześnie i bardziej niedostrzegalnego na zewnątrz, a więc wielkie oczyszczenie wewnętrzne, wielkie opanowanie siebie, i dzięki temu coraz głębsze zjednoczenie się już w tem życiu duszy z Bogiem. Stopni w tym procesie jest bez końca i to co w nim jest najważniejszego, jest zupełnie ukrytem przed okiem ludzkiem. Jedynie ten, który wytrwale po tej drodze kroczy, może doświadczyć ile siły i światła i pokoju i pogody daje takie wewnętrzne pragnienie obcowania z Bogiem. Nie trudno sobie wyobrazić, jaką wartość dla społeczeństwa stanowią ludzie, którzy na takich podstawach oprą swe życie wewnętrzne, jak sumiennie spełniają oni swe wszystkie obowiązki, choćby najbardziej proste, szare i mało zaszczytu przynoszące, jak silną opokę stanowią dla całego gmachu społecznego na te chwile, gdy spadną deszcze i wzbiorą rzeki i powstaną wiatry i uderzą na on gmach.

W czasach więc wielkiego naprężenia stosunków społecznych, nie należy tracić z przed oczu i tego motywu, który nas winien skłaniać do starannego pielęgnowania życia wewnętrznego. Nie jest on pierwszy. Pierwszym jest wzgląd osobisty; wielka odpowiedzialność względem własnej duszy, którą należy czystą, jasną i mężną zwrócić Chrystusowi. Ale ten wzgląd na osobiste przeznaczenie nie wyklucza względu społecznego, owszem najbardziej harmonijnie się z nim łączy. Na tej wysokości niema konfliktu między aspiracjami osobistemi a wymaganiami życia społecznego, wszystko co udoskonala jednostkę wychodzi na korzyść całości i na odwrót wszystko, co wzmacnia całość wzmaga też i siłę jednostki.

Sądzę, że tych kilka myśli o wartości społecznej życia wewnętrznego, dobrze jest od czasu do czasu przypomnieć *mężom katolickim,* aby świadomi swych szczytnych celów pamiętali, że całe ich życie

organizacyjne jest w najwyższym stopniu zależne od wysokiego poziomu życia wewnętrznego członków K. S. M.

Plan kursów dla Oddziałów K. S. M.

Zarząd K. S. M. urządzi w całej diecezji dla oddziałów Kat. Stow. Mężów szereg kursów rejonowych. Program kursów obejmie całokształt pracy ideowej i organizacyjnej w K. S. M. Na kurs obowiązane są przybyć Kierownictwa oddziałów K. S. M.; z pożytkiem też wysłuchają referatów i członkowie K. S. M. Zasadniczo kursy będą trwać od godziny 9 rano do godziny 14 popołudniu. Gdzie to będzie możliwe rozpoczną się obrady mszą św. rano — a zakończą się błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

Plan kursów na miesiąc grudzień:

W Tarnowie. — dnia 16. XII. w sali Akcji Katolickiej — od godziny 13'13 — 18 — dla następujących parafji: Zbylitowska Góra, Lisia Góra, Wola Rzędzińska, Skrzyszów. Szynwałd, Łękawica, Poręba Radlna, oraz dla Klikowej, Tarnowca, Zawady, Gumnisk i Rzędzina.

W Tuchowie — dnia 17. XII. — w sali parafjalnej od godziny 9 do 14 — dla parafij: Tuchów, Piotrkowice, Pleśna, Lichwin, Siedliska, Ryglice i Zalasowa.

W Ciężkowicach — dnia 18. XII. — od godziny 9 do 14 dla parafji: Ciężkowice, Bobowa, Brusnik, Jastrzębia, Zborowice i Siedliska.

W Korzennej — dnia 19. XII. — w domu parafjalnym od gogodziny 9 do 14 — dla parafij: Korzenna, Jasienna, Lipnica Wielka, Wilczyska i Mogilno.

W Grybowie — dnia 20 XII. w sali parafjalnej — od godziny 9 do 14 — dla parafji: Grybów, Ptaszkowa, Stróże, Polna, Szalowa, Kružlowa, Gródek, Kąclowa.

W Ropczycach — dnia 21. XII. — w Domu parafjalnym od godziny 9 do 14 — dla parafij: Ropczyce, Ocieka, Ostrów, Witkowice. Łączki Kucharskie i Lubzina.

W Sędziszowie — dnia 22. XII. — w sali Tow. „Jedność" — od godziny 9 do 14 — dla parafij: Sędziszów, Czarna, Nockowa, Będziemyśl, Bystrzyca, Góra Ropczycka i Zagorzyce.

W Brzesku — dnia 27. XII. — od godziny 9 do 14 — dla parafij: Brzesko, Okocim, Jadowniki, Jasień, Poręba Spytkowska, Szczepanów, Uszew, Biesiadki i Gnojnik.

W Bochni — dnia 28. XII. — w sali parafjalnej, od godziny 9 do 14. — dla parafij: Bochnia, Krzyżanowice, Łapczyca, Chełm, Łężkowice, Wiśnicz Nowy, Cikowice, Wiśnicz Stary, Sobolów i Pogwizdów.

W Porąbce Uszewskiej — dnia 29. XII. — od godziny 6 do 14 dla parafij: Porąbka Uszewska, Łysa Góra, Dębno i Maszkienice.

W Wojniczu — dnia 2. I. 1935 roku — od godziny 9 do 14 — dla parafij: Wojnicz, Szczepanowice i Wierzchosławice.

W Olszynach — dnia 3. I. 1935 roku — od godziny 9 do 14 — dla parafij: Olszyny, Janowice, Gwoździec, Domosławice, Złota i Zakliczyn.

W Radomyślu Wielkim — dnia 4. I. 1935 roku — od godziny 9 do 14 — dla parafij: Radomyśl. Zgórsko, Jamy, Żdżarzec, Zassów, Jastrząbka Nowa i Stara i Ruda.

W Dąbrowy — dnia 5. 1. 1935. — od godziny 9 do 14 — dla parafij: Dąbrowa, Nieczajna, Luszowice, Radgoszcz, Odporyszów i Żabno.

Zwracamy uwagę na konieczność korzystania z kursów; — praca w K. S. M. jest nowa i wiele Oddziałów ma dużo trudności. Na kursie będą podane jaknajdokładniejsze wyjaśnienia, w jaki sposób racjonalnie prowadzić pracę. Uczcstnicy niech przybędą na kurs z notatkami, by najważniejsze rzeczy mogli sobie zapisać.

Katolickie Stowarzyszenia Kobiet

1. Kursy jednodniowe dla Kierownictw Oddziałów K. S. K.

Od I. Zjazdu Delegatek Oddziałów K. S. K. w Tarnowie odbywają się stale Kursy rejonowe, jednodniowe, dla Kierownictw Oddziałów K. S. K. W kursach tych biorą udział oprócz kierowniczek i członkinie Oddziałów i kobiety z tych parafij, gdzie w najbliższym czasie założony zostanie Oddział K. S. K. O zainteresowaniu sprawami Akcji Katolickiej świadczy i liczny udział osób w kursach i gorliwość w nabywaniu broszur i książek rozsprzedawanych na tych kursach. Z radością prawdziwą, uznaniem a nieraz podziwem patrzy się na te gorliwe kobiety naszej diecezji, które idą ochotnie po kilkanaście kilometrów do miejscowości, gdzie kurs się odbywa, mimo deszczu, niepogody, błota, złych dróg, a na kursie stoją parę godzin. Zwykle bowiem liczba uczestniczek przewyższa spodziewaną frekwencję.

Kursy przeprowadza P. Marja Dmochowska, Sekretarka Generalna K. S. K. Treść pouczeń obejmuje całokształt pracy ideowej i organizacyjnej, oraz omawiany jest dokładnie program pracy dla Oddziałów K. S. K.

W październiku i listopadzie br. odbyły się kursy w następujących miejscowościach:

21. X. br. Grybów — obecne parafje: Grybów, Kąclowa, Kruźlowa, Mogilno, Stróże, Gródek, Ptaszkowa, Ropa, Szalowa i Polna w liczbie około 700 uczestniczek. Z zaproszonych parafij nie wzięła udziału Jasienna. Kurs zaszczycili obecnością JE. Ks. Biskup E. Komar, ks. Dyr. Pękala, oraz PT. Księża Asystenci: ks. Dziekan Solak, ks. Wawrzykowski, ks. Kozieja, ks. Pykosz, ks. Filipczyk, ks. Kantor i ks. Gnutek.

23. X. br. Piwniczna — obecne parafje: Piwniczna (12 os.), Rytro (11 os.)

i Łomnica (10 os.). Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Lewandowski i ks. Kic. Kurs rozpoczął się Mszą św. i podniosłem kazaniem, wygłoszonem przez ks. Lewandowskiego.

24. X. br. **Krynica** — obecne parafje: Krynica (14 os.) i Muszyna (11 os.). Z zaproszonych parafij nie przybył: Żegiestów i Tylicz. Kurs zaszczycili obecnością P. T. Księża Asystenci: ks. Gawor, ks. Dr. Bochenek i ks. Soja.

29. X. br. **Sędziszów** — obecne parafje: Sędziszów (75 os.), Góra Ropczycka (10 os.), Zagorzyce (7 os.), Będziemyśl (23 os.), Czarna (13 os.), Nockowa (5 os.), Bystrzyca (4 os.). Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Granicki, ks. Badowski, ks, Chłoń, ks. Habas, ks. Pacocha, ks. Trytek i ks. Borowiec.

Kurs rozpoczął się Mszą św.

30. X. br. **Ropczyce** — obecne parafje: Ropczyce (31 os.), Ocieka (8 os), Łączki (7 os.), Ostrów (9 os.), Wilkowice (5 os.), Lubzina (8 os.), Zagorzyce (1 os.), Kurs zaszczyciii obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Rogóż, ks. Wałęcki, ks. Bibro i ks. Stary. Kurs rozpoczął się Mszą św., a zakończył się błogosławieństwem Najśw. Sakramentem.

5. XI. br. **Tarnów** — obecne okoliczne parafje wiejskie: Łękawica (4 os.), Wola Rzędzińska (5 os.), Poręba Radlna (5 os.), Zawada (1 os.), Klikowa (5 os.), Tarnowiec (3 os.), Trzemesna (3 os.), Rzędzin (1 os), Szynwałd (1 os.), Lisia Góra (1 os.). Z zaproszonych parafji nie przybyły: Skrzyszów, Krzyż i Zbylitowska Góra. Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Prałat Siemieński, ks. Krawczyk, ks. Dydyński, ks. Jarosz i ks. Rusin, przewodniczył ks. Dyr. Pękala.

7. XI. br. **Dobra** — obecne parafje: Dobra (42 os.), Tymbark (5 os.), Skrzydlna (17 os.), Szczyrzyc (2 os.), Krasne (2 os.), Wilkowisko (7 os.), Jurków (11 os.), Jodłownik)5 os.). Z zaproszonych parafji nie przybyły: Góra św. Jana i Szyk. — Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci Ks. Kanonik Kocańda, ks. Dziekan Gawroński, ks. Jędrzejczyk i ks. Jagiełka, przewodniczył p. G. Chądzyński, prezes PAK. w Dobrej.

8. XI. br. **Limanowa** — obecne parafje: Limanowa (20 os.), Przyszowa (6 os.) Łososina Górna (5 os.), Z zaproszonych parafji nie przybyły: Pisarzowa i Stopnice. Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci. Ks. prałat Łazarski, ks. Koszyk i ks. Juszczyk.

9. XI. br. **Ujanowice** — obecne parafje: Ujanowice (117 os.), Jakóbkowice (2 os.), Michalczowa (3 os.), Żbikowice (2 os.), Kamionka Mała (4 os.), Laskowa (5 os.) Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Dziedziak Bernardyn, ks. Sora ks. Brandt, ks. Fasuga, ks. Makowicz i ks. Dr. Dziedziak Ignacy. Kurs rozpoczął się Mszą św., a zakończył się błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

13. XI. br. **Mielec** – obecne parafje: Mielec (18 os.), Książnice (12 os.), Rzędzianowice (7. os.), Chorzelów (39 os.), Czermin (29 os.), Wadowice Górne (27 os.), Apolinary (3 os.), Jaślany (2 os.). Z zaproszonych parafji nie przybył: Tuszów Narodowy. Kurs zaszczycili obecnoscią P. T. Księża Asystenci: ks. Dziekan Nawalny, ks. Grzyb. St. Stańczyk, ks. Jarosz, ks. Hachaj, ks. Dutkiewicz i ks. Wójcik. — Kurs rozpocyął się Mszą Św.

14. XI. br. **Borowa** — obecne parafje: Borowa (77 os.), Górki. (12 os.) Gawłuszowice (14 os.), Kurs zaszcycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Dziekan Drożdż, ks. Gajek i ks. Białas. — Kurs rozpoczął się Mszą św. i odśpiewaniem „Veni Creator",

16. XI. br. **Baranów** — obecne parafje: Baranów (205 os.), Padew (6 os.). Wola Baranowska (21 os.). — Kurs zaszczycił obecnością ks. prob. Mucha.

Kurs rozpoczął się Mszą św. — a zakończył się błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

16. XI. br. **Przecław** — obecne parafje: (115 os.), Rzochów (9 os.), Nagoszyn (18 os.), Ruda (3 os.) — kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Rojek i ks. Pyzikiewicz.

Kurs zakończył się błogosławieństwem Najśw. Sakramentu.

19. XI. br. Brzesko — obecne parafje: Brzesko, Okocim, Jadowniki, Jasień, Poręba Spytkowska, Uszew, Biesiadki i Gnojnik (razem 167 osób). — Kurs zaszczycili obecnoscią PT. Księża Asystenci: ks. Dziekan Wieliński, ks. Stosur, ks. Pudełko, ks. Skalski i ks. Rojek.

Kurs rozpoczął się Mszą św.

20. XI. br. Rzezawa — obecna parafja: Rzezawa (165 os.) — nie przybyła parafja Brzeżnica. — Kurs zaszczycili obecnością: Ks. Dziekan Padykuła i ks. Margosiak.

21. XI. br. Bochnia — obecne parafje: Bochnia (87 os.), Krzyżanowice (10 os.), Łapczyca (8 os.), Chełm (6 os.), Wiśnicz Nowy (13 os.), Wiśnicz Stary (13 os.), Cikowice (4 os.), Sobolów 8 os.), Pogwizdów (2 os.). — Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: Ks. Prałat Kuc, ks. Lech, ks. Król, ks. Lalik, ks. Biernat, ks. Gawenda i ks. Sandecki.

Kurs rozpoczął się Mszą św.

25. XI. br. Tuchów – obecne parafje: Tuchów (11 os.), Piotrkowice (6 os.), Pleśna (6 os.), Lichwin (3 os.); Siedliska (10 os.), Ryglice (2 os.),. — Z zaproszonych parafij nie przybyła: Zalasowa. — Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: Ks. Dziekan Wcisło, ks. Boduch, ks. Kurek, ks. Kapłański i ks. Sidor.

26. XI. br. Szczucin — obecne parafje: Szczucin (112 os.), Słnpieć (14 os.), Mędrzechów (8 os.). -- Kurs zaszczycił obecnością Ks. Kan. Ligęza.

27. XI. br. Olesno — obecne parafje: Olesno (27 os.), Smęgorzów (2 os.), Zalipie (9 os.), Otfinów (24 os.), Gręboszów (12 os.). — Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: Ks. Dziekan Jakus, ks. Jakubowski i ks. Grodnicki.

28. XI. br. Wietrzychowice — obecne parafje: Wietrzychowice (170 os.), Wola Przemykowska (16 os.), Zaborów (3 os.). — Kurs zaszczycili obecnością PT. Księża Asystenci: ks. Dąbrowski, ks. Młyniec i ks. Urbaś.

29. XI. br Tarnów — (kurs dodatkowy) — obecne parafje: Krzyż (11 os.), Rzędzin (4 os.), Zbylitowska Góra (4 os.), Gumniska (3 os.). — Z zaproszonych na kurs parafij nie przybył Skrzyszów (poraz drugi!). — Kurs zaszczycił obecnością ks. prob. Konicki.

Ogólnie więc w październiku i listopadzie br. odbyło się 21 kursów, w których uczestniczyło 85 PT. Księży Asystentów i 2.804 kobiety. Kursami objętych było 127 parafij, z tego 12 parafij z kursów nie skorzystało. — Na kursach tych rozsprzedano: 1.189 egz. „Szkoły Czynu", 264 egz. broszurki „Co to jest Akcja Katolicka", 185 egz. „Posłańca D. I. A. K. w Tarnowie", 67 statutów, 11 egz. „Katechizmu małżeństwa chrześcijańskiego", 30 egz. książek wydanych przez N. I. A. K., oraz 26 kompletów książkowości dla Oddziałów K. S. K.

2. Rozkład kursów dla Kierownictw
Oddziałów K. S. K. w grudniu br.

Szczepanów d. 2. XII. br. dla parafji Szczepanów.

Wojnicz d. 3. XII. br. dla parafij: Wojnicz, Szczepanowice i Wierzchosławice.

Olszyny d. 4. XII. br. dla parafij: Olszyny, Janowice, Gwoździec, Domosławice i Złota.

Porąbka Uszewska d. 5. XII br. dla parafij: Porąbka Uszewska, Łysa Góra, Dębno i Maszkienice.

Pilzno d. 12. XII. br. dla parafij: Pilzno, Dobrków, Łęki G., Machowa, Źwiernik, Lubcza, Jodłowa, Przeczyca, Siedliska-Bogusz, Pogorska Wola.

Radłów d. 13. XII. br. dla parafij: Radłów, Zabawa, Zdrochec, Jurków, Łukowa, Borzęcin i Bielcza.

Nowy Sącz d. 17. XII. br. dla parafij: Nowy Sącz, Stary Sącz, Mystków, Biegonice, Trzetrzewina, Chomranice, Wielogłowy, Siedlce, Kamionka Wielka, Nawojowa, Źeleźnikowa, Zbyszyce i Tęgoborze.

Jazowsko d. 18 XII. br. dla parafij: Jazowsko, Podegrodzie, Gołkowice Polskie, Łącko, Czarny Potok, Barcice, Łukowica i Młynczyska.

Krościenko d. 19. XII. br. dla parafij: Krościenko, Kamienica, Ochotnica Górna, Ochotnica Dolna, Tylmanowa, Grywałd, Szczawnica i Sromowce Niżne.

Uwaga. Parafje, które nie brały udziału w kursach, a miejscowość i termin podanego kursu odpowiadałaby im, albo które nie skorzystały z kursu dla nich już urządzonego, mogą w wymienionych kursach uczestniczyć. — Należy tylko zgłosić na danym kursie swoją obecność.

W styczniu kursy odbywać się będą w dalszym ciągu i obejmą resztę parafij.

3. Wizytacje i zakładanie Oddziałów S. K. S. przez Sekretarkę Generalną.

30. IX. br.	Klikowa	— założenie	Oddziału	K. S.	K.
7. X. br.	Zawada	— „	„		„
22. X. br.	Polna	— wizytacja	„		„
28. X. br.	Sędziszów	„	„		„
28. XI. br.	Iwierzyce	— „	„		„
6. XI. br.	Jodłownik	— „	„		„
11. XI. br.	Rzędzin	— „	„		„
11. XI. br.	Gumniska	— „	„		„
18. XI. br.	Maszkienice	— referat dla	„		„
21. XI. br.	Krzyżanowice	— założenie	„		„

4. Nowe Oddziały K. S. K.

W dalszym ciągu powstały Oddziały S. K. S. w: 134) Jurkowie (80 czł.), 135) Wolicy Piaskowej (55 czł.), 136) Wolicy Ługowej (25 czł.), 137) Kawęczynie (21 czł.), 138) Iwierzycach (35 czł.), 139) Siedlcu (47 czł.), 140) Boreczku (31 czł.), 141) Borku Wielkim (37 czł.), 142) Olchowej (50 czł.), 143) Zawadzie k. N. Sącza (33 czł.), 144) Chełmcu Polskim (33 ozł.), 145) Jaślanach (40 czł.), 146) Jazowsku (50 czł.), 147) Tylmanowej (40 czł.), 148) Gumniskach, 149) Krzyżanowicach. — Ogólna liczba członkiń 7.779.

5. Podziękowanie.

Zarząd K. S. K. diecezji Tarnowskiej serdecznie dziękuje P. T. Księżom Asystentom, którzy zechcieli łaskawie złożyć ofiarę na rzecz Kursów organizowanych dla Kierownictw Oddziałów K. S. K. w formie zwrotu kosztów, połączonych z przeprowadzeniem Kursów. I tak złożyli: Ks. Kan. Kocańda z Dobrej 5 zł, Ks. Kan. Rojek z Przecławia 7'80 zł, Ks. Kan. Stosur z Brzeska 5 zł, Ks. Dziekan Padykuła z Rrzezawy 5'80 zł i Ks. Kan. Sulisz z Krzyżanowic 10 zł. Razem 53'60 zł. — „Bóg zapłać!"

6. Komunikaty Zarządu K. S. K.

1) Kierownictwa Oddziałów K. S. K. niech pomyślą na najbliższem zebraniu o wyznaczeniu terminu wspólnej Spowiedzi św. i Komunji św. w okresie Świąt Bożego Narodzenia. (Kwartalna Spowiedź św.).

2) Oddziały K. S. K., które powstają po parafjach, niech zaraz nadsyłają zgłoszenia (formularze) i odpisy protokółów zebrania organizacyjnego do Związku K. S. K. w Tarnowie, bo istnieje jeszcze cały szereg Oddziałów, które nie dają wiadomości o swem istnieniu i swej pracy i nie są zarejestrowane we właściwem im Starostwie.

3) Poleca się Oddziałom K. S. K. założenie z początkiem 1935 r. właściwej i jednolitej książkowości. Cena 4'20 zł. Zamawiać w Tarnowie, pl. Katedralny 6. D. I. A. K.

5) Zarząd K. S. K. poda z końcem grudnia Redakcji „Zjednoczenie" spis wszystkich zgłoszonych Oddziałów K. S. K. jako prenumeratorów stałych na 1935 r. z zaznaczeniem, że gdyby w spisie Redakcji figurowały już niektóre Oddziały, to im nie należy wysyłać pisma poraz drugi. Tak samo nadsyłać będzie D. I. A. K. swój organ „Posłańca D. I. A. K." na ręce każdej prezeski. — Abonament uiścić będzie można częściowo, gdyby fundusze Oddziału narazie były niedostateczne.

5) Kierownictwa Oddziałów K. S. K. uprasza się o przestudjowanie dokładne każdego n-ru „Posłańca D. I. A. K.", gdyż jest tam cały szereg spraw ważnych i dotyczących naszej pracy.

Redakcja prosi o wyrównanie prenumeraty za „Posłańca D. I. A. K." w miesiącu grudniu za rok 1934 i nadsyłanie prenumeraty na rok 1935. — Wielu lekkomyślnie zaniedbuje uiszczenie prenumeraty, narażając nas na duże trudności i kłopoty.

Katolicki Związek „Caritas"

Ankieta.

Niezmiernie ważną rzeczą jest racjonalne ujęcie akcji charytatywnej w parafji. W miastach większych znakomite usługi oddają „Wydziały Parafjalne „Caritas", prowadzone według wypróbowanej metody, która świetnie przeszła egzamin życia. Sprawa opieki charytatywnej na wsi i w mniejszych miasteczkach napotyka na większe trudności; różne przyczyny na to się składają. Bodaj czy nie najważniejszą jest iluzja, że tam nie potrzeba organizacji miłosierdzia chrześcijańskiego, bo niema właściwie we wsi żebraków. – Tę przyczynę usprawiedliwiającą od pracy podają ci, którzy pracę „Caritas" ścieśniają tylko do nakarmienia głodnego żebraka. Inną przyczyną — jest nieznajomość własnej parafji. Ile tam nieraz pod strzechami wieśniaczemi jest opuszczonych chorych, ile zaniedbanych dzieci, ile starców bez opieki, ile sierót bez wychowania, ile biednych wdów z dziećmi, które nędza i niedostatek przyciska. Obrazy niedoli z „Placówki" Prusa, czy z „Komorników" Orkana są i dziś aktualne. Ponadto trudnością pewną, jeśli chodzi o metodyczną akcję charytatywną na wsi, jest brak środków na utrzymanie stałego biura, czy siostry parafjalnej, któraby stale miała opiekę nad ubogimi w parafji.

A jednak Akcja Katolicka musi ten tak ważny, choć trudny problem rozwiązać. Studjum tego zagadnienia będzie zawsze przedmiotem jej szczególnej troski. Dlatego zwracamy się z gorącą prośbą do Przew. Księży Proboszczów, Zarządów P. A. K. i Sióstr parafjalnych o łaskawe wypowiedzenie się w tej sprawie. By ułatwić skreślenie obrazu parafji, podajemy niniejszem ankietę, ujętą w następujące pytania:

1. Kto z parafji był w Tarnowie na I. Tygodniu kat.-społecznym w czerwcu b. r.?
2. Czem trudnią się te osoby?
3. Czy zostały zaangażowane do pracy charytatywnej?
4. Ile jej czasu mogą poświęcić?
5. Kto jest „siostrą parafjalną"?
6. Odkąd istnieje „Caritas" w parafji? Jakie działy pracy objęto? Jakie są owoce pr cy?
7. Jak przedstawia się ofiarność na „Caritas"?
8. Jeśli niema „Caritas" w parafji, kto opiekuje się z ramienia Kościoła ubogimi?
9. Ilu jest chorych w parafji, mających opiekę? Ilu niema opieki?
10. Ilu jest starców bez opieki rodzinnej?
11. Ilu żebraków zamieszkuje parafję?
12. Ile jest sierót na wychowaniu — ile na służbie?
13. Ile jest dzieci i matek nieślubnych? Jaką o nich można wydać opinję?
14. Ile jest biednych wdów z dziećmi bez zapewnionego utrzymania?
15. W jakim stopniu daje się odczuć włóczęgostwo? Kto się włóczy? Kobiety czy mężczyźni? Młodzież czy dzieci?
16. Jakie wnioski i praktyczne wskazania odnośnie do pracy charytatywnej, — zwłaszcza na terenie parafji wiejskiej, nasunęły się z bezpośredniej obserwacji i doświadczenia?

Ankietę tę uważamy za konieczną celem zorjentowania się w całości zagadnienia. Eliminujemy z niej kwestję powodzi, bo nad złagodzeniem jej skutków pracują specjalne Komitety. Prosimy odpowiedzi nadsyłać wcześnie — najpóźniej zaś do 15 lutego 1935 r. — Wiele ułatwienia i pomocy odda w tej sprawie wizytacja parafij — t. zw. „Kolenda". Można zlecić przeprowadzenie wywiadu Katolickim Stowarzyszeniom. Sprawa jest poważna — dlatego prosimy ją traktować poważnie.